

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П’ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «КАПУСТЯК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KAPUSTYAK v. UKRAINE)

(Заява № 26230/11)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

3 березня 2016 року

ОСТАТОЧНЕ

3/06/2016

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Його текст може підлягати редакційним виправленням.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

У справі «Капустяк проти України»

Європейський суд з прав людини (П’ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Ангеліка Нуссбергер (*Angelika Nußberger*), *Голова,*
Ганна Юдківська *(Ganna Yudkivska*),
Андре Потоцький (*André Potocki*),
Фаріс Вегабовіч (*Faris Vehabović*),
Сіофра О’Лірі (*Síofra O’Leary*),
Карло Ранцоні (*Carlo Ranzoni*),
Мартіньш Мітс (*Mārtiņš Mits*), *судді,*
та Клаудія Вестердік (*Claudia Westerdiek*), *Секретар секції,*

після обговорення за зачиненими дверима 9 лютого 2016 року

постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 26230/11), яку 20 квітня 2011 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянин України, пан Петро Петрович Капустяк (далі – заявник).

2 Уряд України (далі – Уряд) представляв його Уповноважений, на останніх етапах провадження – пан Б. Бабін з Міністерства юстиції.

3. Заявник стверджував, зокрема, що зазнав жорстокого поводження працівників міліції, щодо його скарг у цьому зв’язку не було проведено належного розслідування, та що він не мав справедливого судового розгляду його справи, оскільки національні суди не викликали для допиту низку свідків.

4. 1 грудня 2014 року про зазначені скарги було повідомлено Уряд, а решту скарг у заяві відповідно до пункту 3 Правила 54 Регламенту Суду було визнано неприйнятними.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Заявник народився у 1982 році та наразі відбуває покарання у вигляді позбавлення волі у Городищенській виправній колонії.

A. Події 30 листопада 2008 року та їхні наслідки

6. 30 листопада 2008 року заявник, пан А.Ш. та пан В.Щ. увірвалися до будинку місцевого бізнесмена, пана Н., розташованого у Пустомитівському районі. Заявник раніше був судимий за крадіжку, крадіжку зі зломом, розбій та незаконне заволодіння транспортним засобом. Згідно з висновками національного суду, який згодом визнав заявника винним, пан Н. чинив опір особам, які напали на нього, увірвавшись додому, та будучи нездатними в інший спосіб подолати його опір, вони нанесли ножові поранення, що призвели до його смерті. Унаслідок нападу пані П., дружина Н., зазнала тілесних ушкоджень середньої тяжкості. Були викрадені численні коштовні речі та документи, зокрема, ювелірні вироби, посвідчення офіцера запасу, яке належало Н., а також грамоти за досягнення у спорті.

7. 1 грудня 2008 року Пустомитівським районним відділом ГУМВС України у Львівській області (далі – Пустомитівський райвідділ міліції) за фактом події було порушено кримінальну справу

8. 5 грудня 2008 року В.Щ. затримали та допитали. Він стверджував, що під час розбійного нападу, заявник наніс Н. ножові поранення. В.Щ. вдарив пані П., яка намагалася допомогти Н.

B. Затримання заявника та досудове розслідування

9. 5 грудня 2008 року близько 21 год. працівники УКР ГУМВС України у Львівській області (далі – слідчі) І.Кот., В.Є., І.Г. та Р.Д., встановили місцезнаходження заявника у м. Червоноград та затримали його на вулиці. Згідно з подальшими поясненнями, наданими заявником та слідчими національних органів влади, заявник намагався втекти; для того, щоб зупинити його, один зі слідчих збив його з ніг, заявник впав на асфальтовану дорогу та до нього застосували наручники. Згідно з твердженнями заявника після того, як працівники міліції застосували до нього наручники, вони продовжували бити його руками та ногами.

10. Заявник також скаржився, що після затримання він зазнав жорстокого поводження працівників міліції з метою отримання його зізнавальних показань.

11. О 10 год. 30 хв. 6 грудня 2008 року у Пустомитівському райвідділі міліції було складено протокол затримання. Згідно з інформацією, наданою Урядом, у той же час заявника було поміщено до Львівського ізолятора тимчасового тримання (далі – ІТТ).

12. Того ж дня слідчий К. доручив судово-медичному експерту зафіксувати ушкодження на тілі заявника та надати судово-медичний висновок щодо часу їх отримання та походження.

13. Того ж дня судово-медичний експерт, пані Г. (яку Уряд називає паном Х.) склала висновок, в якому зазначалось, що заявник мав такі

тілесні ушкодження: садно на чолі, через яке проходили чотири довгі, глибокі, вертикальні паралельні подряпини; садна на переніссі, підборідді, зап'ястках та шиї; дев'ять маленьких синців на пальцях правої руки та набряк правої кисті. Садна на його зап'ястках м'які та рожевого кольору. Інші садна вкриті сухими кірками. Експерт класифікувала тілесні ушкодження як легкі та висловила думку, що їх могли завдати 30 листопада 2008 року. Згідно з висновком судово-медичної експертизи заявник надав пояснення експертові, що він поранив свої обличчя та руки, коли впав, намагаючись втекти від міліції.

14. О 14 год. 30 хв. того ж дня К., слідчий Пустомитівського райвідділу міліції, допитав заявника як підозрюваного. У своїх показаннях заявник зазначив, що 29 листопада 2008 року він погодився на пропозицію В.Щ. пограбувати будинок Н. Заявник не брав із собою ножа та не бачив, щоб В.Щ. та А.Ш. зробили те саме. Як тільки вони увірвалися до будинку, заявник виключив телевізор, який дивився Н., а В.Щ. та А.Ш. тим часом почали його бити. Почувши крики Н., П. спробувала увійти до кімнати, але заявник почав бити її руками і ногами. Після цього заявник вдарив Н. ногою три або чотири рази. Поки інші продовжували бити Н., заявник почав шукати гроші, потім узяв у В.Щ. ножа та вирізав з рам деякі картини. Також він забрав й інші коштовні речі з будинку.

15. О 21 год. 22 хв. того ж дня за скаргою заявника на стан здоров'я, йому до ІТТ викликали карету швидкої медичної допомоги. Бригада швидкої медичної допомоги зафіксувала наявність у заявника саден на обличчі та правій руці , а також діагностувала у нього струс мозку, гіпертензію та набряк.

16. 8 грудня 2008 року заявнику було пред'явлено обвинувачення у вчиненні розбійного нападу з проникненням у житло і заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілого. Того ж дня заявник, допитаний у якості обвинуваченого, підтвердив свої показання щодо подій, надані ним 6 грудня 2008 року, та додав, що бачив, як В.Щ. бив Н., але не ножем. Заявник повторив, що не бив Н. ножем та не мав наміру вбивати його. Він скористався ножем для того, щоб вирізати картини з рам. Перед здійсненням розбійного нападу В.Щ. обіцяв, що сам примусить Н. віддати гроші.

17. 9 грудня 2008 року під час поміщення до Львівського слідчого ізолятора (далі – СІЗО) заявник був оглянутий лікарями медичної частини цієї установи. Згідно з довідкою, виданою СІЗО 20 січня 2015 року, під час зазначеного огляду заявник не висловлював жодних скарг.

18. У період з 5 лютого до 8 липня 2009 року працівники міліції щонайменше вісім разів забирали заявника з СІЗО для проведення слідчих дій.

19. 6 лютого 2009 року захисником заявника було призначено пана Ч. Того ж дня заявника допитали в присутності Ч. Заявник повторив свій виклад подій, який викладав 6 та 8 грудня 2008 року, зокрема, твердження, що у будинку Н. він використав ніж для того, щоб вирізати картини з рам, та додав, що наміру вбити Н. не було, а лише пограбувати його житло. Коли він та інші обвинувачені дізналися, що Н. вдома, вони вирішили просто зв'язати його.

20. Згідно з твердженнями Уряду, 6 лютого 2009 року заявник ознайомився з висновком судово-медичної експертизи від 6 грудня 2008 року і не висловив жодних зауважень або клопотань.

21. 18 березня 2009 року після стаціонарного обстеження заявника комісія лікарів-психіатрів склала акт, в якому зазначалось, що на психічну хворобу заявник не страждав. Під час обговорення історії психічного захворювання заявника експерти зазначили, що у жовтні 2008 року він був задіяний у бійці, в якій отримав травму голови та внаслідок цього амбулаторно лікувався. 17 квітня 2009 року заявник та його захисник підписали протокол ознайомлення з актом судово-психіатричної експертизи та написали, що вони не мають зауважень або клопотань.

22. 7 травня 2009 року заявника знову допитали в присутності його захисника. Він повторив свої попередні показання. Під час допиту слідчий запитав у заявника, чому той одразу не приєднався до інших обвинувачених у нападі на Н. Заявник відмовився відповідати.

23. Протягом дослідчої перевірки А.Ш. стверджував, що саме заявник вдарив Н. ножем. На очній ставці між заявником та А.Ш. останній підтвердив свої показання. Заявник заперечив твердження А.Ш., але відмовився свідчити проти нього.

24. Пані П. зазначила, що саме В.Щ. напав на неї та вдарив, а не заявник.

25. Пані І.М. стверджувала, що 1 грудня 2008 року заявник дав їй мобільний телефон та срібний ланцюжок, які він вкрав у Н. та П.

C. Судовий розгляд

26. 30 липня 2009 року матеріали кримінальної справи щодо заявника, А.Ш. та В.Щ. були передані до апеляційного суду Львівської області (далі – апеляційний суд) як суду першої інстанції.

27. 16 листопада 2009 року суд повідомив заявника, що питання про необхідність призначення додаткової судово-психіатричної експертизи розглядатиметься в ході судового розгляду.

28. Заявник визнав себе винним за обвинуваченням у викраденні документів, частково винним за обвинуваченням у розбійному нападі з обтяжуючими обставинами та невинним – за обвинуваченням у вбивстві. Він відмовився надавати більш детальні показання, але,

відповідаючи на запитання, зазначив, що використав ніж для того, щоб вирізати з рам картини в будинку потерпілих. В.Щ. визнав свою вину за обвинуваченням у розбійному нападі з обтяжуючими обставинами, а А.Ш. за цим обвинуваченням визнав себе винним частково. Вони здебільшого повторювали показання, які надали під час досудового слідства щодо ролі заявника у вчиненні злочину, зокрема, стверджуючи, що вони не наносили ножових поранень Н., та бачили як заявник з ножем у руці, вкритий кров'ю, веде Н., який також був у крові, до сейфу для того, щоб забрати гроші Н. В.Щ. також стверджував , що заявник сказав йому, що він вдарив Н. ножем.

29. Пані М.М. та пані А.В. свідчили, що пізно ввечері, коли було вчинено вбивство, підсудні залишили будинок, в якому вони перебували разом. А.Ш. взяв з собою ножа. Пізніше підсудні повернулися з різним речами, зокрема, картинами та документами. М.М. свідчила , що вона бачила кров на одязі заявника, коли він повернувся того вечора. А.В. також надала свідчення, що після повернення заявник віддав їй свій одяг та наказав спалити його. Проте вона залишила одяг у будинку.

30. Два інших свідки надали показання, що 5 грудня 2008 року вони бачили, як власниця зазначеного будинку передає міліції пакет з одягом, залишеним у цьому будинку підсудними. Згідно з висновками експертизи ДНК волосся та сліди крові, що були виявлені на одязі заявника в пакеті, можливо належали потерпілим.

31. 11 березня 2010 року заявник подав до суду першої інстанції клопотання про виклик та допит у якості свідка медичного експерта Г., оскільки у своєму висновку від 6 грудня 2008 року вона не встановила точного часу, коли заявникові було завдано тілесних ушкоджень. Аргументуючи своє клопотання, заявник вказав, що зазнав жорстокого поводження під час затримання та після нього. Заявник також клопотав про виклик в якості свідка І.Ку., слідчого Пустомитівського райвідділу міліції, доводячи, що його показання під час досудового слідства не відповідали дійсності, були йому продиктовані та надані під тиском. Він також клопотав про виклик в якості свідків слідчих І.Кот., В.Є., І.Г. та Р.М., доводячи, що під час затримання та первинного допиту вони піддали його жорстокому поводженню, завдавши тілесних ушкоджень, зафіксованих у висновку судово-медичного експерта від 6 грудня 2008 року. Суд першої інстанції відмовив у задоволенні цих клопотань. Згідно з твердженнями Уряду підставами для відмови було те, що в розпорядженні суду знаходились протоколи допитів зазначених працівників міліції, які вони надали під час досудового слідства. Більше того, суд першої інстанції вважав, що скарги заявника на жорстоке поводження вже були перевірені у рамках дослідчої перевірки, в результаті якої вони не знайшли свого підтвердження.

32. 25 березня 2010 року суд першої інстанції визнав усіх трьох підсудних винними у вчиненні вбивства, розбою з обтяжуючими обставинами та крадіжці документів. За обвинуваченням у вбивстві заявникові було призначено покарання у вигляді довічного позбавлення волі з конфіскацією усього належного йому майна, В.Щ. – до тринадцяти років та А.Ш. – до дванадцяти років позбавлення волі. Додаткові строки позбавлення волі було призначено за іншими пунктами обвинувачення, однак за правилами призначення покарання, остаточні строки покарання за вироком суду дорівнювали строкам покарання за вбивство.

33. Суд вважав встановленим фактом те, що заявник та інші співучасники злочину, А.Ш. та В.Щ., вчинили розбій з обтяжуючими обставинами щодо пана Н. та пані П. Хоча саме заявник вдарив Н. ножем, усі підсудні застосували до Н. насильство, щоб подолати його опір, а тому були винні у його вбивстві. У якості доказу вини заявника суд послався на показання підсудних: пані П., пані І.М., пані М.М., пані А.В. (див. пункти 24, 25 та 29), а також показання низки інших свідків, які описали як підсудні позбулися свого одягу та викрадених з будинку потерпілих речей. Суд також посилався на речові докази та експертні висновки. Доходячи висновку про те, що саме заявник вдарив Н. ножем, суд посилався на показання інших підсудних, зазначивши, що вони узгоджувались з показаннями П. тією мірою, що усі троє, на відміну від заявника, свідчили, що саме В.Щ., а не заявник, напав на П. Суд також посилався на висновок експертизи ДНК, в якому зазначалося, що кров, сліди якої було виявлено на штанах, в які заявник був одягнений того вечора та які були вилучені міліцією з будинку, в якому він їх залишив, можливо належала Н. Суд також посилався на факт визнання заявником під час досудового слідства того, що він використав ніж, який був знаряддям вбивства, щоб вирізати з рам картини.

34. 18 січня 2011 року Верховний Суд України змінив вирок щодо заявника, пом’якшивши покарання до п’ятнадцяти років позбавлення волі.

D. Розслідування тверджень заявника про жорстоке поводження

1. Дослідчі перевірки за Кримінально-процесуальним кодексом України 1960 року

35. 12 липня 2009 року заявник написав листа начальнику Управління Служби безпеки України у Львівській області, в якому скаржився на жорстоке поводження з ним міліції під час затримання та після нього. Зокрема, він стверджував, що у день його затримання він йшов на зустріч з певною пані З., коли до нього підійшов незнайомий чоловік, який, як виявилося, був працівником міліції. Вирішивши, що

незнайомець намагався вкрасти його телефон, заявник спробував втекти. Проте інші працівники міліції збили його з ніг. Він впав, а працівники міліції почали бити його руками та ногами. Працівники міліції продовжували бити його ногами, коли він вже був у їхньому автомобілі, а потім – у приміщенні, куди його відвезли після затримання.

36. 24 липня 2009 року Червоноградська місцева прокуратура (далі – Червоноградська прокуратура) а 27 серпня 2009 року прокуратура Пустомитівського району Львівської області (далі – Пустомитівська прокуратура), винесли постанови про відмову в порушенні кримінальної справи за скаргою заявника.

37. 26 лютого 2010 року прокуратурою Львівської області (далі – обласна прокуратура) були скасовані постанови від 24 липня та 27 серпня 2009 року, а матеріали справи повернули до Червоноградської прокуратури та Пустомитівської прокуратури для проведення додаткової перевірки. Обласна прокуратура дійшла висновку, що дослідчі перевірки були неповними. Обласна прокуратура вказала на те, що Червоноградська прокуратура має вжити додаткових заходів для встановлення обставин події, а саме: (i) допитати пані З., на зустріч з якою йшов заявник, коли його було затримано; (ii) встановити лікарів бригади швидкої медичної допомоги, які приїхали на виклик до заявника 6 грудня 2008 року та допитати їх; (iii) допитати судово-медичного експерта з метою з'ясування питання, чи відповідали тілесні ушкодження, які виявила експерт на заявникові 6 грудня 2008 року, твердженням заявника про жорстоке поводження.

38. 26 березня 2010 року Червоноградською прокуратурою знову було винесено постанову про відмову в порушенні кримінальної справи щодо слідчих – І.Кот., В.Є., І.Г. та Р.М. Постанова ґрунтувалася на поясненнях слідчих та висновку судово-медичної експертизи від 6 грудня 2010 року. Слідчі надали показання, що вони збили заявника з ніг, коли той спробував втекти. Прокуратура дійшла висновку, що це падіння пояснює походження тілесних ушкоджень заявника. 28 березня 2012 року Червоноградський міський суд Львівської області (далі – Червоноградський міський суд) залишив зазначену постанову без змін, відхиливши як необґрунтовані доводи заявника про те, що його тілесні ушкодження є наслідком жорстокого з ним поводження.

39. 31 березня 2010 року Пустомитівська прокуратура винесла постанову про відмову в порушенні кримінальної справи щодо слідчого І.Ку. та двох інших працівників Пустомитівського райвідділу міліції. Постанова ґрунтувалась на поясненнях, наданих працівниками міліції під час допитів. Прокуратура також посилалася на довідки з ІТТ та неідентифікований висновок судово-медичної експертизи, відповідно до якого на той час у заявника не було тілесних ушкоджень. Заявника було повідомлено про цю постанову 5 травня 2011 року.

40. У невказану дату постанову від 31 березня 2010 року було скасовано.

41. 18 травня 2012 року Пустомитівською прокуратурою знову було винесено постанову про відмову в порушенні кримінальної справи щодо працівників Пустомитівського райвідділу міліції та слідчих управління карного розшуку у зв'язку з відсутністю в їх діях складу злочину. Постанова ґрунтувалась на поясненнях вказаних працівників, які заперечили твердження заявника.

42. 20 червня 2013 року Пустомитівський районний суд Львівської області скасував постанову від 18 травня 2012 року. Суд виявив численні недоліки дослідчої перевірки, зокрема, те, що органи влади не провели розслідування, за яких обставин заявникові викликали карету швидкої медичної допомоги, коли він перебував в ІТТ; також вони не перевірили звітні матеріали з установ, в яких заявник тримався під вартою.

2. Розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 року

43. 19 листопада 2012 року набрав чинності новий Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК). Згідно з новим КПК досудове розслідування починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) (див. пункт 51).

44. 15 березня 2013 Червоноградський міський суд задовольнив скаргу заявника та надав Червоноградській прокуратурі вказівку внести відомості про скаргу до ЄРДР для проведення розслідування тверджень заявника про жорстоке поводження.

45. 20 березня 2013 року ці відомості було внесено.

46. 21 березня 2013 року Червоноградська прокуратура винесла постанову про закриття кримінального провадження. У невказану дату Червоноградський міський суд скасував цю постанову.

47. 2 липня 2013 року Червоноградська прокуратура відновила кримінальне провадження, а заявника було допитано. Він наполягав на тому, що під час його затримання та на шляху до Пустомитівського райвідділу міліції, де було складено протокол його затримання, він зазнав жорстокого поводження від працівників карного розшуку І.Кот., В.Є., І.Г. та Р.М. Працівників карного розшуку було допитано, але вони заперечували будь-яке жорстоке поводження, наполягаючи на тому, що заявник зазнав тілесних ушкоджень, коли впав при спробі втекти.

48. 24 вересня 2013 року Червоноградська прокуратура винесла постанову про закриття кримінального провадження у зв'язку з відсутністю в діях слідчих управління карного розшуку І.Кот., В.Є., І.Г. та Р.М. складу злочину. У постанові було зроблено посилання на

попередню постанову про відмову в порушенні кримінальної справи, винесену у червні 2009 року, згідно з якою заявник впав, намагаючись втекти від міліції. Унаслідок цього він зазнав струсу мозку та синців. У постанові також були посилання на низку доказів щодо підтвердження такої версії подій та, у першу чергу, на показання працівників міліції та висновок судово-медичної експертизи від 6 грудня 2008 року.

49. 7 лютого 2014 року постанову від 24 вересня 2013 року було залишено без змін Червоноградським міським судом, а 11 березня 2014 року – апеляційним судом.

II. ВІДПОВІДНІ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО І ПРАКТИКА

50. Положення Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року наведено в рішенні у справі «Каверзін проти України» (*Kaverzin v. Ukraine*) (заява № 23893/03, п. 45, від 15 травня 2012 року).

51. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28 грудня 1960 року втратив чинність 19 листопада 2012 року з набранням чинності нового КПК 2012 року. Новим КПК була виключена стадія дослідчої перевірки. Відповідні положення нового КПК наведено в ухвалі щодо прийнятності у справі «Нагорський проти України» (*Nagorskiy v. Ukraine*) (заява № 37794/14, п. 38, від 4 лютого 2016 року).

ПРАВО

I. МЕЖІ РОЗГЛЯДУ

52. У своїй відповіді на зауваження Уряду заявник подав нові скарги. Він стверджував, що умови його тримання під вартою в установах, в яких він перебував після постановлення вироку та до перегляду цього вироку Верховним Судом України, а також у 2012 році, були неприйнятними. Він також скаржився, що під час досудового розслідування справи національні суди ухвалювали рішення про продовження строків тримання під вартою за його відсутності, а копії відповідних рішень йому не надавалися. Він також стверджував, що у 2010 році адміністрація установи попереднього ув’язнення втручалась у його листування із захисником щодо його скарги на дії працівників міліції. Суд зазначає, що ці нові пізніші скарги не є уточненням первинних скарг заявника, щодо яких сторони надали свої зауваження. У зв’язку з цим, Суд вважає розгляд цих питань у контексті цієї справи недоцільним (див. рішення у справі «Хомулло проти України» (*Khomullo v. Ukraine*), заява № 47593/10, п. 40, від 27 листопада 2014 року).

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 3 КОНВЕНЦІЇ

53. Заявник скаржився, що зазнав жорстокого поводження від міліції, та що у зв'язку з цим не було проведено ефективного розслідування його скарги. Він посилався на статтю 3 Конвенції, яка передбачає таке:

> «Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.»

A. Доводи сторін

54. Уряд доводив, що заявник намагався втекти від міліції та впав на асфальтовану дорогу. У зв'язку з його поведінкою до заявника було застосовано наручники. Заявник не подавав жодних скарг ані медичному персоналу в ІТТ, ані судово-медичному експерту, яка оглядала його 6 грудня 2008 року. Він також не подавав скарг до медичного персоналу СІЗО під час поміщення його до тієї установи 9 грудня 2008 року, хоча з того часу і надалі він вже не перебував під контролем міліції та не мав підстав боятися розправи. Судово-медичний експерт зазначила, що тілесні ушкодження, які вона зафіксувала у заявника 6 грудня 2008року, могли бути спричинені 30 листопада 2008 року. Більше того, зважаючи на результати судово-психіатричної експертизи, яку пройшов заявник під час досудового слідства, до затримання він міг зазнати струсу мозку. Заявник та його захисник, ознайомившись з висновком судово-медичного експерта від 6 грудня 2008 року та висновком судово-психіатричної експертизи від 18 березня 2009 року, не надали жодних заперечень. Уряд також поставив під сумнів твердження заявника про те, що ймовірною причиною стверджуваного жорстокого поводження було отримання від нього визнавальних показів. Уряд доводив, що впродовж судового розгляду заявник ніколи не змінював своєї версії подій будинку потерпілих, яку він виклав міліції 6 грудня 2008 року. З огляду на ці міркування Уряд стверджував, що скарга заявника за матеріально-правовим аспектом статті 3 Конвенції є явно необґрунтованою.

55. Щодо процесуального аспекту статті 3 Конвенції Уряд доводив, що розслідування було ефективним, а порушення цього аспекту статті 3 Конвенції не було. Уряд доводив, зокрема, що органи прокуратури провели перевірки тверджень заявника, під час яких вони врахували результати судово-медичної експертизи від 6 грудня 2008 року та допитали відповідних працівників міліції та заявника. Працівники міліції не заперечували того факту, що вони збили заявника з ніг, внаслідок чого він впав на асфальт, та що вони застосували наручники, аби запобігти втечі. Уряд доводив, що скасування постанов про відмову в порушенні кримінальної справи та той факт, що справу

повертали для проведення додаткової перевірки, свідчив про намір органів влади ефективно розслідувати подію.

56. Заявник наполягав на своїй скарзі. Він наголошував на тому, що між його затриманням та складанням протоколу про затримання був певний проміжок часу, який не було враховано. Саме протягом цього проміжку часу він зазнав жорстокого поводження. Щодо затримки з поданням скарги він доводив, що навіть після переведення його з-під варти у міліції до СІЗО він продовжував боятися розправи від працівників міліції, оскільки вони часто забирали його з СІЗО і він міг зазнати від них жорстокого поводження. У зв'язку з цим він не подавав скарги на жорстоке поводження до закінчення досудового слідства. Він доводив, що оскаржив результати судово-медичної і судово-психіатричної експертиз до апеляційного суду, але безуспішно.

B. Оцінка Суду

1. Стверджуване жорстоке поводження

(a) Прийнятність

57. Суд зазначає, що скарга на жорстоке поводження порушує серйозні питання, які вимагають перевірки щодо суті. Отже, всупереч доводам Уряду, скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «a» пункту 3 статті 35 Конвенції (див. для порівняння рішення у справі «Сєріков проти України» (*Serikov v. Ukraine*), заява № 42164/09, п. 53, від 23 липня 2015 року). Вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

(b) Суть

(i) Загальні принципи

58. Суд нагадує, що стаття 3 Конвенції є втіленням однієї з основоположних цінностей демократичного суспільства. Конвенція категорично забороняє катування або нелюдське чи таке, що принижує гідність, поводження або покарання, незважаючи на обставини чи поведінку потерпілого (див., наприклад, рішення у справі «Кудла проти Польщі» (*Kudła v. Poland*) [ВП], заява № 30210/96, п. 90, ECHR 2000-XI).

59. Коли міліція або інші представники держави, при протистоянні кому-небудь, вдаються до застосування фізичної сили, яка не була абсолютно необхідною внаслідок власних дій такої особи, це принижує людську гідність та є порушенням права, захищеного статтею 3 Конвенції (див. рішення у справах «Коп проти Туреччини» (*Kop v. Turkey*), заява № 12728/05, п. 27, від 20 жовтня 2009 року, та

«Тімтік проти Туреччини» (*Timtik v. Turkey*), заява № 12503/06, п. 47, від 9 листопада 2010 року).

60. При оцінці доказів Суд керується критерієм доведеності «поза розумним сумнівом». Відповідно до усталеної практики, така доведеність може випливати із сукупності ознак чи схожих неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою. Більше того, слід нагадати, що під час провадження на підставі Конвенції не у всіх справах неухильно застосовується принцип *affirmanti incumbit probatio*. Коли вся чи значна частина інформації щодо подій, про які йдеться, відома виключно органам влади – як це має місце у справі щодо ув'язнених осіб, які перебувають під контролем органів влади, – і коли у таких осіб під час їхнього ув'язнення з'являються тілесні ушкодження або настає їхня смерть, це породжує відповідні обґрунтовані презумпції щодо фактів. У такому випадку тягар доведення можна вважати покладеним на органи влади, адже саме вони мають надати задовільні та переконливі пояснення (див. рішення у справі «Ель Масрі проти Колишньої Югославської Республіки Македонія» (*El-Masri v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*) [ВП], заява № 39630/09, пп. 151 та 152, ECHR 2012, з подальшими посиланнями на практику Суду).

(ii) Застосування наведених вище принципів у цій справі

61. Повертаючись до обставин цієї справи, Суд вважає, що існують достатні докази того (див. пункти 13 та 15), що заявник зазнав тілесних ушкоджень, які були достатньо серйозними, аби підпадати під дію статті 3 Конвенції. Залишається з'ясувати, чи має держава нести відповідальність за статтею 3 Конвенції за завдання цих тілесних ушкоджень.

62. Суд зауважує, що сторонами не заперечується той факт застосування для затримання заявника фізичної сили. Проте сторони не погоджуються з тим, що застосування фізичної сили під час затримання становило порушення статті 3 Конвенції, та з тим, що після затримання його було піддано жорстокому поводженню всупереч статті 3 Конвенції. Відповідно, Суд розгляне два питання:

(i) чи відповідало застосування фізичної сили щодо заявника під час його затримання вимогам статті 3 Конвенції;

(ii) чи було заявника піддано жорстокому поводженню після його затримання, коли він перебував під контролем працівників міліції.

(α) чи відповідала фізична сила, застосована щодо заявника під час затримання, вимогам статті 3 Конвенції

63. Заявник, за його власним визнанням, намагався втекти від міліції, хоча він намагався пояснити свою спробу втечі непорозумінням (див. пункт 35). Ця обставина свідчить не на користь

заявника, в результаті чого покладений на Уряд тягар доведення того, що застосування фізичної сили не було надмірним, є менш суворим (див., *mutatis mutandis*, рішення у справах «Спінов проти України» (*Spinov v. Ukraine*, заява № 34331/03, п. 49, від 27 листопада 2008 року, та «Берліньский проти Польщі» (*Berliński v. Poland*), заяви №№ 27715/95 та 30209/96, п. 62, від 20 червня 2002 року).

64. У той час як заявника було затримано чотирма працівниками міліції, Суд не вважає, що кількість залучених до затримання працівників міліції була надмірною. Необхідно враховувати той факт, що при плануванні затримання заявника, на міліцію було покладено завдання затримати особу, яка перебувала у розшуку за розбійний напад з обтяжуючими обставинами та вбивство (див. для порівняння рішення у справі «Залевський проти України» (*Zalevskiy v. Ukraine*), заява № 3466/09, п. 67, від 16 жовтня 2014 року).

65. За таких обставин Суд також зазначає, що пояснення національних органів влади щодо тілесних ушкоджень заявника було правдоподібним. Вони дійшли висновку, що тілесні ушкодження виникли під час бійки заявника з потерпілим 30 листопада 2008 року та внаслідок падіння заявника при спробі втекти, коли він був затриманий та до нього застосували наручники. Зважаючи на те, що заявник визнав, що намагався втекти від працівників міліції та в результаті впав, цілком можливо, що деякі з цих тілесних ушкоджень могли бути отримані у зв'язку з цим. Зокрема, заявник міг отримати синці на обличчі, тілі та струс мозку, коли його збили з ніг, щоб перешкодити його втечі, він впав на асфальт, а після цього був затриманий працівниками міліції. Садна на зап'ястках могли виникнути внаслідок застосування наручників (див. для порівняння згадане рішення у справі «Спінов проти України» (*Spinov v. Ukraine*), п. 50).

66. Більше того, згідно з медичними висновками деякі тілесні ушкодження, зафіксовані у заявника 6 грудня 2008 року, могли бути завдані потерпілим, паном Н., який відповідно до інформації, наданої національними органами влади, чинив своїм нападникам рішучий опір (див. пункти 6 та 33). Важливою обставиною є також те, що 6 грудня 2008 року судово-медичний експерт зафіксувала струпи на синцях заявника та зазначила, що вони могли бути отримані 30 листопада 2008 року. Здавалося, що зважаючи на стан струпів, експерт дійшла висновку, що принаймні деякі з тілесних ушкоджень у заявника були порівняно старими та передували його затриманню (див. для порівняння рішення у справі «Гьочмен проти Туреччини» (*Göçmen v. Turkey*), заява № 72000/01, пп. 10, 11, 56, від 17 жовтня 2006 року).

67. Суд також бере до уваги доводи Уряду про те, що деякі з тілесних ушкоджень у заявника можна пояснити травмою голови, якої заявник зазнав у жовтні 2008 року та яку було зафіксовано у висновку судово-психіатричної експертизи (див. пункт 21). Проте з огляду на те,

що ця можливість явно не була розглянута під час розслідування на національному рівні, Суд не вважає за доцільне розглядати її. У будь-якому разі згідно із зазначеним вище висновком Суду тілесні ушкодження заявника можна достатньою мірою пояснити навіть без урахування такої можливості.

68. З огляду на ці обставини Суд не вбачає підстав для висновку, що у застосуванні працівниками міліції фізичної сили не було явної необхідності у зв'язку з поведінкою самого заявника. Отже, воно відповідає вимогам статті 3 Конвенції.

(β) Чи зазнав заявник жорстокого поводження після свого затримання, коли перебував в руках працівників міліції.

69. Суд не залишає поза увагою відсутність обґрунтування проміжку часу близько тринадцяти годин у період з фактичного затримання заявника 5 грудня 2008 року до складення протоколу його затримання 6 грудня 2008. Безсумнівно, знадобився певний час для доправлення заявника з місця його затримання у м. Червоноград до м. Пустомити, що розташовані на відстані близько 109 км. Суд вважає, що у цій справі лише факту не запротокольованого перебування під вартою недостатньо для підтвердження висновку про те, що заявника було піддано жорстокому поводженню.

70. Жоден з наданих Суду документів не містить достовірної інформації про те, що тілесні ушкодження, зафіксовані у заявника 6 грудня 2008 року, були завдані йому під час його перебування під контролем працівників міліції після затримання. Суд також повторює свій висновок, що існує правдоподібне пояснення цим ушкодженням.

71. Отже, з огляду на наявну інформацію, Суд доходить висновку, що неможливо встановити «поза розумним сумнівом», що заявник, як він стверджував, зазнав жорстокого поводження під час його перебування під контролем працівників міліції після затримання.

(γ) Висновок

72. Отже, не було порушення матеріально-правового аспекту статті 3 Конвенції.

2. Ефективність розслідування

(a) Прийнятність

73. Суд зазначає, що ця частина заяви не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «a» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

(b) Суть

(i) Загальні принципи

74. Суд повторює, що коли особа висуває небезпідставну скаргу на жорстоке з нею поводження працівників міліції або інших представників держави, яке було таким, що порушує статтю 3 Конвенції, це положення, взяте у поєднанні із загальним обов'язком держави за статтею 1 Конвенції «гарантувати кожному, хто перебуває під [її] юрисдикцією, права і свободи, визначені в ... Конвенції» за своєю суттю вимагає проведення ефективного офіційного розслідування. Таке розслідування повинно бути здатним призвести до встановлення і покарання винних осіб (див. рішення у справі «Лабіта проти Італії» (*Labita v. Italy*) [ВП], заява № 26772/95, п. 131, ECHR 2000-IV).

75. Будь-яке розслідування серйозних тверджень про жорстоке поводження повинно бути як оперативним, так і ретельним. Це означає, що органи влади завжди повинні добросовісно намагатись з'ясувати, що трапилось, та не покладатися на поспішні або необґрунтовані висновки для закриття кримінальної справи або використовувати їх як підставу для своїх рішень. Вони повинні вживати усіх розумних і доступних їм заходів для забезпечення збирання доказів, що стосуються події, зокрема, показання очевидців та висновки судових експертиз. Будь-який недолік розслідування, що стає на заваді з'ясуванню причин тілесних ушкоджень або встановленню винних осіб, ставитиме під загрозу дотримання цього стандарту (див., наприклад, згадане рішення у справі «Ель-Масрі проти Колишньої Югославської Республіки Македонії» (*El-Masri v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*), п. 183).

(ii) Застосування наведених вище принципів у цій справі

76. Суд зазначає, що 6 грудня 2008 року, невдовзі після затримання заявника, у нього були виявлені значні тілесні ушкодження. Заявник дійсно чекав до 12 липня 2009 року, тобто більше семи місяців після події, щоб подати скаргу на те, що зазначені тілесні ушкодження було завдано йому під час перебування у відділі міліції. У цьому контексті Суд нагадує, що згідно з його практикою межі вимоги оперативного подання скарги до національних органів влади, що є частиною обов'язку заявників проявляти старанність, повинні оцінюватися з огляду на обставини справи (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Мокану та інші проти Румунії» (*Mocanu and Others v. Romania*) [ВП], заяви №№ 10865/09, 45886/07 та 32431/08, п. 265, ECHR 2014 (витяги)). У зв'язку з цим Суд зауважує, що до 8 липня 2009 року працівники міліції часто забирали заявника з СІЗО для участі у різних слідчих діях (див. пункт 18). Зважаючи на це, Суд схильний певною

мірою повірити пояснення заявника, що він боявся застосування каральних заходів зі сторони міліції, якби він подав свою скаргу раніше.

77. За таких обставин Суд вважає, що після того, як заявник подав свою скаргу на жорстоке поводження разом з медичними висновками на підтвердження тілесних ушкоджень, органи влади були зобов'язані провести ефективне розслідування наведених заявником фактів. Хоча недостатньо оперативне подання скарги заявником безсумнівно робить завдання органів влади складнішим, сама по собі скарга не може пояснити недоліків проведеного розслідування (див. для порівняння рішення у справі «Дрозд проти України» (*Drozd v. Ukraine*), заява № 12174/03, п. 65, від 30 липня 2009 року).

78. Суд зауважує, що після того як заявник подав свою скаргу, органи влади винесли п'ять постанов про відмову в порушенні кримінальної справи, чотири з яких були скасовані як передчасні. Суд неодноразово раніше постановляв, що повторення таких постанов зазвичай свідчить про серйозні недоліки провадження (див. у тій же справі, п. 66).

79. Більше того, скасовуючи 26 лютого 2010 року постанову про відмову в порушенні кримінальної справи, обласна прокуратура вказала на низку дій, які необхідно було провести в рамках додаткового розслідування, та, у першу чергу, на необхідність допиту судово-медичного експерта та лікарів бригади швидкої медичної допомоги, які оглядали заявника 6 грудня 2008 року (див. пункт 37).

80. Однак не видається, що слідчі органи виконали ці вказівки, оскільки наступні постанови від 31 березня 2010 року та 18 травня 2012 року ґрунтувалися виключно на показаннях працівників міліції. Версія подій у викладі працівників міліції мала перевагу, а жодних спроб її перевірити за допомогою інших методів розслідування здійснено не було (див. для порівняння згадане рішення у справі «Каверзін проти України» (*Kaverzin v. Ukraine*), п. 175). Як видається, заявника не допитували, доки 20 березня 2013 року не розпочалося повне кримінальне розслідування справи за його обвинуваченням, тобто більше п'яти років після стверджуваних подій (див. для порівняння рішення у справі «Олександр Смирнов проти України» (*Aleksandr Smirnov v. Ukraine*), заява № 38683/06, п. 60, від 15 липня 2010 року). Більш того, видається, що судово-медичного експерта та лікарів бригади швидкої медичної допомоги ніколи не допитували, навіть після того, як 20 березня 2013 року нарешті була порушена кримінальна справа.

81. Більше того, очевидним є те, що заявнику чинилися перешкоди в отриманні інформації про хід розслідування. Зокрема, його не повідомляли про постанову від 31 березня 2010 року про відмову в порушенні кримінальної справи до 5 травня 2011 року, тобто близько тринадцяти місяців. Жодних пояснень такої затримки надано не було.

82. За зазначених обставин Суд доходить висновку, що національні органи влади не забезпечили проведення ефективного розслідування тверджень заявника про жорстоке поводження.

83. Отже, було порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

III. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

84. Заявник скаржився за статтею 6 Конвенції, що незважаючи на його клопотання, під час судового розгляду не було викликано для допиту як свідків судового-медичного експерта Г., слідчого Пустомитівського райвідділу міліції І.Ку. та слідчих управління карного розшуку І.Кот., В.Є., І.Г. та Р.М.

85. Оскільки вимоги пункту 3 статті 6 Конвенції розглядаються як конкретні аспекти права на справедливий судовий розгляд, гарантований пунктом 1 статті 6 Конвенції (див. серед багатьох інших джерел рішення у справі «Ван Мехелен та інші проти Нідерландів» (*Van Mechelen and Others v. the Netherlands*), від 23 квітня 1997 року, п. 49, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-III), Суд розгляне цю скаргу за цими двома положеннями одночасно. У відповідних частинах зазначено таке:

> «1. Кожен має право на справедливий... розгляд його справи... судом, ... який... встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. ...
>
> ...
>
> 3. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:
>
> ...
>
> (d) допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення; ...»

A. Прийнятність

86. Суд зазначає, що ця частина заяви не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «a» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

1. Доводи сторін

87. Заявник наполягав на своїй скарзі. Він доводив, що висновок експерта Г. не відображав повною мірою наявних у нього тілесних ушкоджень; що слідчий І.Ку. та слідчі карного розшуку – І.Кот, В.Є., І.Г. та Р.М., піддали його жорстокому поводженню з метою примушення його зізнатися у вчиненні злочину; та що слідчий І.Ку. «сфальсифікував» протокол його допиту від 6 грудня 2008 року.

88. Уряд доводив, що судово-медичний експерт Г., про виклик якої як свідка клопотав заявник, відповіла на усі запитання, поставлені їй слідчим. Заявник ознайомився з її висновком під час досудового слідства, але ні він, ні його захисник не подали жодних заперечень. Уряд доводив, що експерт не була би в змозі дійти висновку щодо точного часу завдання тілесних ушкоджень під час судового засідання, оскільки минуло більше року та трьох місяців після проведеного обстеження. Щодо клопотання заявника про виклик працівників міліції як свідків, Уряд доводив, що твердження заявника вже були перевірені в рамках дослідчої перевірки. Під час досудового слідства працівники міліції також були також допитані і суд мав у своєму розпорядженні протоколи цих допитів, які були зачитані під час судового засідання. Проведення власного розслідування тверджень про жорстоке поводження не належало до компетенції суду, але суд міг не брати до уваги будь-які докази, які він вважав неприйнятними. Отже, відмова суду викликати вказаних заявником свідків не вплинула на справедливість судового розгляду. Відповідно, Уряд наполягав, що не було порушення пункту 1 і підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції.

2. Оцінка Суду

(a) Загальні принципи

89. Суд нагадує, що право на виклик свідка не є абсолютним та може бути обмежене в інтересах належного відправлення правосуддя. Підпункт «d» пункту 3 статті 6 Конвенції не вимагає присутності та розгляду кожного свідчення на користь підсудного; його основною метою, як це зазначається у фразі «на тих самих умовах», є повна рівність сторін відповідного провадження. Завдання Європейського суду полягає у тому, щоб упевнитися, що зазначене провадження в цілому було справедливим (див. рішення у справі «Відаль проти Бельгії» (*Vidal v. Belgium*), від 25 березня 1992 року, п. 33, Series A № 235-B). Заявник, який скаржиться на порушення його права вимагати присутності та допиту свідка захисту, має довести, що допит цієї особи є необхідним для встановлення істини, а у зв’язку з відмовою викликати цього свідка порушувалося його право на захист (див.

рішення у справі «Гіллурі проти Франції» (*Guilloury v. France*), заява № 62236/00, п. 55, від 22 червня 2006 року). Хоча для національних судів є звичайною практика щодо оцінки отриманих ними доказів у тій самі мірі, що й доказів, які підсудні прагнуть долучити до справи, у будь-якому випадку мають існувати виключні обставини, які б могли переконати Суд, що відмова заслухати особу як свідка, не відповідає статті 6 Конвенції (див. рішення у справах «Брікмон проти Бельгії» (*Bricmont v. Belgium*), від 7 липня 1989 року, п. 89, Series A № 158, та «Дестрегем проти Франції» (*Destrehem v. France*), заява № 56651/00, п. 41, від 18 травня 2004 року).

(b) Застосування наведених вище принципів у цій справі

90. Суд зазначає, що заявник клопотав про допит низки свідків, явно намагаючись підтвердити свої твердження, що він зазнав жорстокого поводження працівників міліції з метою отримання його зізнавальних показань. Хоча показання свідків, про виклик яких клопотав заявник, могли прояснити питання можливого жорстокого з ним поводження, ці показання були б доречними для розгляду справи заявника по суті, якби він надав зізнавальні показання в міліції і національні суди посилалися б на них під час винесення обвинувального вироку (див. для порівняння рішення у справі «Тарасов проти України» (*Tarasov v. Ukraine*), заява № 17416/03, п. 105, від 31 жовтня 2013 року), або якщо ці показання свідків мали б інше важливе значення для його засудження (див., наприклад, рішення у справі «Перна проти Італії» (*Perna v. Italy*) [ВП], заява № 48898/99, пп. 28 та 29, ECHR 2003-V). Проте, враховуючи вищезазначене Суд доходить висновку, що у цій справі мали місце інші обставини.

91. Суд із самого початку зазначає, що протягом усього провадження жодний з підсудних не заперечував свою причетність до розбійного нападу на житло, усі вони визнали себе винними за обвинуваченням у цьому розбійному нападі. Розбіжності між підсудними та обвинуваченням, а також із заявником стосувалися виключно ролі, яку він відігравав в насильницьких діях, які призвели до смерті пана Н. З самого першого допиту у міліції заявник послідовно заперечував свою причетність до цих дій. Інші підсудні навпаки свідчили про те, що саме заявник вдарив ножем пана Н.

92. Єдиним елементом показань заявника, які він надав під час досудового слідства, що торкався питання, хто саме вдарив пана Н. ножем, було визнання ним 6 грудня 2008 року, яке він згодом повторив на суді, того факту, що він використав ніж, щоб вирізати з рам належні потерпілим картини з метою їхнього викрадення. При цьому, визнаючи зазначений факт, заявник завжди наполягав на тому, що він не бив пана Н. ножем, а насправді відігравав у нападі на пана Н. значно меншу від інших підсудних роль. Заявник ніколи не

відмовлявся від цього, зробленого ним на самому початку, зізнання та повторив його під час судового розгляду. Його зізнання не розходилося з його позицією впродовж усього провадження.

93. Отже, Суд доходить висновку, що заявник не надав міліції зізнавальних показань щодо своєї причетності в нанесенні панові Н. ножового поранення. Більше того, як видається, визнання заявника винним ґрунтувалося на достатній доказовій базі без урахування власних тверджень заявника, та, перш за все, на показаннях інших підсудних; на тому факті, що показання інших підсудних узгоджувалися з показаннями потерпілої, яка вижила, а не з версією заявника, а також з висновком ДНК експертизи, в якому зазначалося, що на одязі заявника були виявлені сліди крові, що можливо належала панові Н. (див. пункт 33).

94. За цих обставин, Суд встановлює, що будь-які можливі показання свідків, про виклик яких клопотав заявник, не могли вплинути на результат цього судового розгляду (див. для порівняння рішення у справі «Дорохов проти Росії» (*Dorokhov v. Russia*), заява № 66802/01, п. 74, від 14 лютого 2008 року).

95. Отже, Суд вважає, що заявник не довів того, що національний суд не допитав будь-кого зі свідків, чиї показання могли б вплинути на справедливість провадження його справи в цілому.

96. Таким чином, не було порушення пункту 1 та підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

97. Статтею 41 Конвенції передбачається:

> «Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію.»

98. Заявник не подав жодних вимог щодо справедливої сатисфакції. Відповідно, Суд вважає, що підстави для присудження йому будь-яких сум у цьому зв’язку відсутні.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що не було порушення матеріально-правового аспекту статті 3 Конвенції;

3. *Постановляє*, що було порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції;

4. *Постановляє*, що не було порушення пункту 1 та підпункту «d» пункту 3 статті 6 Конвенції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 3 березня 2016 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія Вестердік (*ClaudiaWesterdiek*) Секретар	Ангеліка Нуссбергер (*Angelika Nußberger*) Голова